

УДК 792.82:[378.018.43:004

Ірина ГУТНИК, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри хореографічного мистецтва Київського національного університету культури і мистецтв

СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «МИСТЕЦТВО БАЛЕТМЕЙСТЕРА» У ФОРМАТІ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ

У матеріалі розглядаються основні чинники ефективного опанування студентами дисципліни «Мистецтво балетмейстера» в онлайн-форматі. На основі практичного досвіду роботи викладача зі здобувачами освітньої програми «Народна хореографія» КНУКіМ визначено основні методи та форми навчання, які сприяють кращому засвоєнню фахових теоретичних знань, набуттю практичних вмінь і навичок майбутніми балетмейстерами народної хореографії.

Ключові слова: мистецтво балетмейстера, народна хореографія, онлайн-навчання

«Мистецтво балетмейстера» – це дисципліна, під час якої студенти засвоюють основні принципи роботи балетмейстера та балетмейстера-репетитора, набувають досвіду створення хореографічних номерів від найпростіших малих форм до масових, багаточастинних творів. У процесі навчання студенти знаходяться у постійній взаємодії один з одним, адже власні постановки вони створюють на одnogрупниках, відповідно кожен з них за семестр реалізовує себе як постановник, репетитор, так і виконавець [1]. Пандемія covid-19 внесла корективи в організацію освітнього процесу, і перед педагогами постало питання, як в умовах онлайн-навчання студентам втілити на практиці свої балетмейстерські задуми, як викладачам налагодити з ними співпрацю над удосконаленням постановок, як загалом мають проходити пари з дисципліни, коли спілкування зі здобувачами відбувається через екран комп'ютера в умовах самоізоляції.

Досвід роботи зі студентами освітньої програми «Народна хореографія» КНУКіМ показав, що важливими чинниками ефективного опанування дисципліни «Мистецтво балетмейстера» в онлайн-форматі є удосконалення змісту програми відповідно до умов навчання; вдале застосування інструментів і технологій дистанційного навчання у синхронному та асинхронному форматах; раціональне використання годин аудиторної та самостійної роботи студентів; а також систематичний зворотній зв'язок із викладачем, який постійно займається самоосвітою – підвищує рівень цифрових компетентностей.

Так, наприклад, для розвитку просторової уяви майбутніх постановників, набуття ними практичних навичок розробки композиції – малюнків танцю, засвоєння логіки їх побудови, для здійснення графічного запису танців доречно застосовувати різні комп'ютерні програми, де передбачено схематичні зображення. Процес роботи над створенням танцювальної лексики та комбінацій майбутнього номеру буде продуктивним завдяки вмінню сучасної молоді знімати відео-ролики з допомогою мобільних пристроїв (телефонів, планшетів та ін.),

застосовуючи різні види монтажу, це дозволяє їм присилати на затвердження викладачу відео своїх комбінацій з додаванням у кадрі малюнків танцю, коментарів щодо кількості виконавців та їх танцювальних партій. Під час карантину за умови відсутності у студентів можливості створити повноцінну хореографічну постановку та підготувати її відео-версію на іспит, використання відео-редакторів дозволяє збільшити кількість виконавців, відтворити багатопланові малюнки, максимально передати усі нюанси композиційної побудови.

Зазвичай на заняттях у танцювальних залах переважна частина годин з дисципліни витрачається на постановочну та репетиторську роботу студентів, а в умовах онлайн-навчання вони займаються цим у межах годин, запланованих на самостійну роботу. Це відкриває можливості для поглибленого вивчення під час пар теоретичних аспектів мистецтва балетмейстера.

Також при онлайн-навчанні доречно виділити години на удосконалення навичок роботи здобувачів із текстовими документами у програмі *word*, для засвоєння ними основних вимог до дослідницьких робіт та набуття практичних навичок їх написання з урахуванням принципів академічної доброчесності.

Загалом у процесі викладання дисципліни «Мистецтво балетмейстера» варто надавати перевагу інтерактивним методам і формам навчання, які спонукають до поглиблення знань. Так підготовка студентами відео-презентацій, відповідно до теми семестру, де основна інформація доповнюється переглядом відео та прослуховуванням аудіо матеріалів, буде посилювати інтерес у здобувачів і спонукати кожного до пошуку якомога цікавіших фактів. Це зумовлює своєрідну конкуренцію на кращу доповідь-презентацію з подальшим її обговоренням і дискусією. В ході такої роботи у студентів активно формуються *soft skills* – соціальні навички, серед яких креативність, лідерство, вміння аналізувати, логічно й критично мислити, комунікувати, презентувати та виступати публічно тощо [3].

Війна в Україні та її жахливі наслідки безумовно позначились на організації освітнього процесу. З моменту відновлення навесні онлайн-навчання виникли певні труднощі з налаштуванням здобувачів на творчість, багато студентів виїхали за кордон або стали внутрішніми переселенцями і не мають належних умов для занять хореографією, а доступу до танцювальних залів і поготів. Одним із варіантів активізації творчої діяльності та креативного мислення здобувачів може стати відхід від традиційної задачі ними відео власної постановки у танцювальному залі, натомість зйомки їх робіт на різних локаціях у форматі відеокліпів, монтаж відео із застосуванням різних спецефектів, використання костюмів чи їх елементів, з урахуванням можливостей і умов.

Без сумніву, такий досвід роботи буде необхідним студентам в їх подальшій професійній діяльності, адже сьогодні на ринку праці затребувані фахівці, здатні орієнтуватися у тенденціях сучасної шоу-індустрії, активно застосовувати у балетмейстерській діяльності новітні технології [2].

Слід зазначити, що у своїх постановках студенти все частіше торкаються теми війни, її жахливих наслідків та героїзму українського народу. У сучасних реаліях студентська молодь усвідомлює відповідальність не лише за своє майбутнє, а й за розвиток своєї держави, що стало для багатьох потужною мотивацією успішного навчання та власного професійного становлення.

Тож, незважаючи на складні умови та специфіку онлайн-навчання, процес підготовки балетмейстерів освітньої програми «Народна хореографія» у Київському національному університеті культури і мистецтв є доволі продуктивним, сприяє формуванню у студентів професійних здібностей, умінь і навичок, пов'язаних з мистецтвом постановки хореографічних творів, різних за формою і жанром, лексикою та стилем.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гутник І. М. Дисципліна «Мистецтво балетмейстера» в системі підготовки фахівців з народної хореографії. *Теорія і практика викладання фахових дисциплін* : зб. наук.-метод. праць кафедри народної хореографії КНУКіМ. Київ : ТОВ «Видавничий будинок «Аванпост – Прим», 2014. С. 8–10.
2. Гутник І. М. Використання технічних засобів для реалізації задуму балетмейстера. *Мистецтвознавчі записки* : зб. наук. праць. 2010. Вип. 18. С. 210–215.
3. Лавриненко С. О. Формування soft skills майбутнього хореографа у процесі навчання у ЗВО. *Наукові записки. Серія : Педагогічні науки*. Кропивницький : РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка. 2022. Вип. 204. С. 166–172.